

Notitie : Quickscan flora en fauna woningbouw Den Omgang, Schaijk

Datum : 6 juli 2016
Opdrachtgever : Mevr. T. van Term (gemeente Landerd)
Projectnummer : 211x08322
Opgesteld door : Rachel Lauwerijssen
Gecontroleerd door : Ineke Kroes

Het voornemen is om op locatie De Omgang te Schaijk woningen te realiseren. Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Nature 2000-gebied (of Beschermd natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Provinciaal beleid

De provinciale groenstructuur bestaande uit het Brabants Natuurnetwerk (voormalig EHS) en Groenblauwe Mantel zijn ruimtelijk vastgelegd in de hernieuwde Verordening Ruimte 2014. Het Brabants Natuurnetwerk is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuwe aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarische natuurbeheer behoren tot het Brabants Natuurnetwerk. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en vlinders, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van

de ontheffingsplicht, geldt de zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemers passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet veront-rusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juri-disch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling be-schermd dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestpe-riode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten') zijn de nesten en de functionele leefomgeving jaarrond beschermend. Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten').

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust en verblijfplaats te garanderen.

Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 22 juni 2016 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van de checklist aanwezigheid (inschatten mogelijke aanwezigheid vleermuizen in een Flora- en faunawet vooronderzoek) uit het Vleermuisprotocol versie 25 maart 2013. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is onder meer gebruik gemaakt van de quickscanhulp (quickscanhulp.nl). De quickscanhulp geeft een overzicht van gegevens (van de afgelopen vijf jaar) uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens.

Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens beoordeeld welke beschermde soorten daadwerkelijk voor (kunnen) komen binnen het plangebied en is er vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

Beschrijving van het plangebied

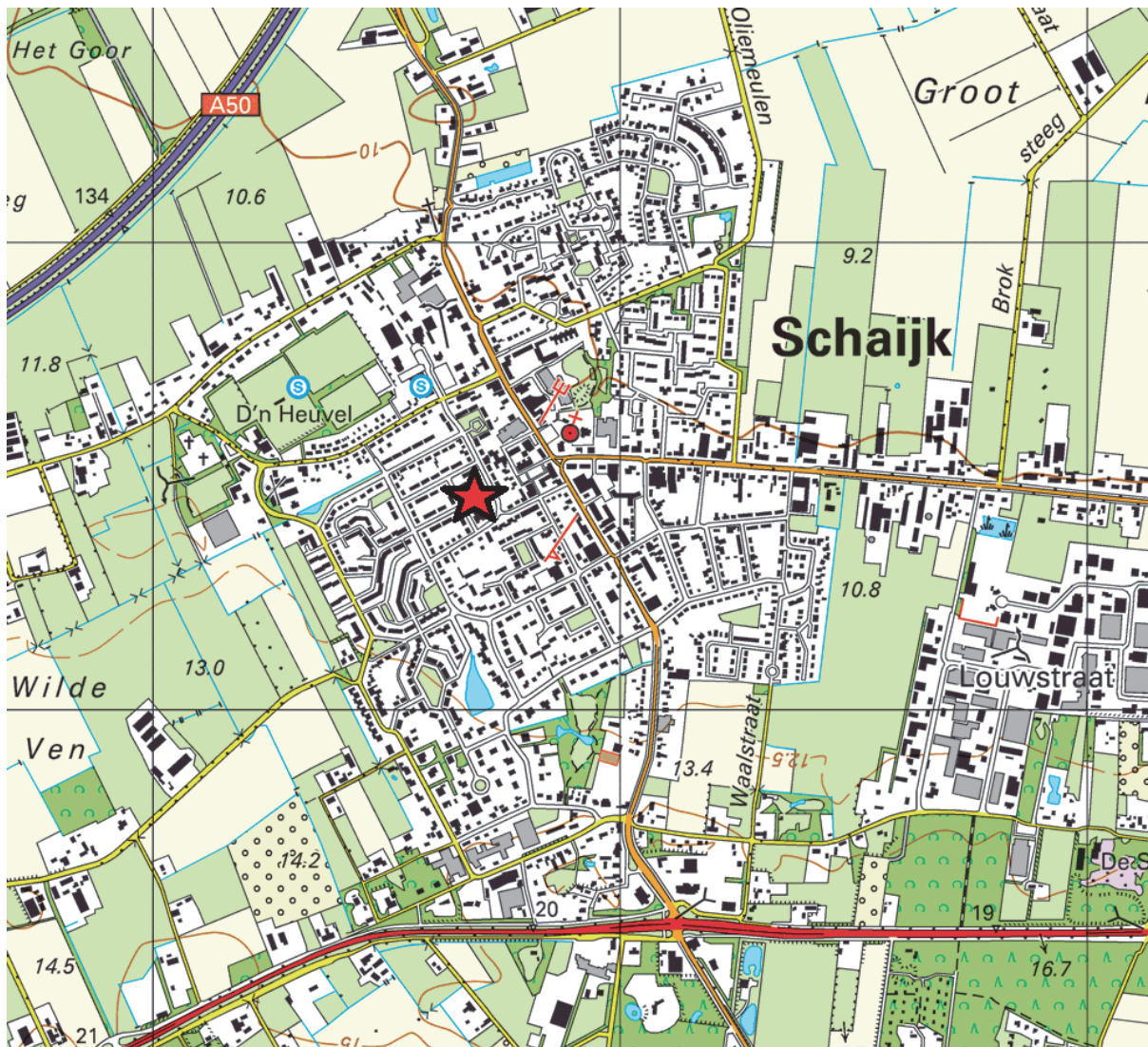
De beschrijving van het plangebied omvat de ligging, de huidige situatie en de toekomstige situatie.

Ligging van het plangebied

Het plangebied wordt omsloten door de Brouwerstraat, Burgemeester Schoutenstraat, Imkerstraat en de Klumperstraat binnen de kern Schaijk, gemeente Landerd. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het plangebied zijn X= 171,696, Y= 417,448. Het plangebied is rood omkaderd weergegeven op de luchtfoto (figuur 1) en weergegeven als een rode ster op de topografische kaart (figuur 2).

Figuur 1: Luchtfoto plangebied

Figuur 2: Topografische kaart plangebied

Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit een grasveld met enkele bomen en een speelplaats met groenstrook. Binnen de speelplaats is naast bijbehorende speeltoestellen een bankje aanwezig. De speelplaats is bedekt met speelzand en is gesitueerd aan de Klumperstraat. Verdere verharding ontbreekt binnen het plangebied.

Het grasveld wordt het intensief beheerd d.w.z. regelmatig gemaaid. Binnen het plangebied zijn er een aantal bomen aanwezig, verspreid over de locatie: een prominente groep bomen aan de zuidoostzijde, een rijtje bomen in het midden en een aantal over de locatie verspreide bomen. Het plangebied wordt omsloten door de Brouwerstraat, Burgemeester Schoutenstraat, Imkerstraat en de Klumperstraat. De bestaande bebouwing aan de Klumperstraat valt buiten het plangebied.

Er is geen oppervlaktewater aanwezig binnen het plangebied. De directe omgeving van het plangebied bestaat uit een woonwijk. De volgende afbeeldingen (figuur 3 t/m 8) geven een impressie van het plangebied en de directe omgeving.

Figuur 3: Aanzicht groenstrook. Foto genomen vanaf de Imkerstraat/Klumperstraat

Figuur 4: Aanzicht speelplaats. Rechts is de groenstrook gesitueerd. Foto genomen vanaf de Klumperstraat

Figuur 5: Aanzicht achterzijde groenstrook en speelplaats

Figuur 6: Aanzicht groep bomen aan de achterzijde van de woning aan de Klumperstraat

Figuur 7: Aanzicht plangebied en rij bomen. Foto genomen vanaf de Burgemeester Schoutenstraat

Figuur 8: Aanzicht groep bomen met uitzicht op het plangebied en de Imkerstraat. Foto genomen vanaf de Brouwerstraat

Toekomstige (geplande) situatie

De gewenste ontwikkeling betreft het bouwen van patio-woningen en het realiseren van een openbaar park, zie figuur 9. Met de planontwikkeling wordt het grasveld, de speelplaats en de groenstrook verwijderd. De groep en het rijtje bomen blijven behouden. Mogelijk worden enkele vrijstaande bomen gekapt. Het terrein zal bouwrijp worden gemaakt en er zal grondverzet worden gepleegd.

Figuur 9: Stedenbouwkundig inrichtingsplan locatie De Omgang te Schaijk

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde wettelijk beschermde natuurgebied, het Natura 2000-gebied Rijntakken (Uiterwaarden Waal) ligt op 18,6 kilometer afstand. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied en de aard van de ontwikkeling zijn significante effecten op voorhand uitgesloten. In de planvorming hoeft derhalve verder geen rekening gehouden te worden met de Natuurbeschermingswet.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied ligt geheel buiten het Brabants Natuurnetwerk, de Groenblauwe Mantel of het attentiegebied ecologische hoofdstructuur. Gezien de ligging buiten de begrensde planologische gebiedsbescherming zijn negatieve effecten op planologisch beschermde gebieden uitgesloten. In de planvorming hoeft om die reden verder geen rekening gehouden te worden met planologische beschermde gebieden.

Toetsing Flora- en faunawet

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn er geen beschermde vaatplanten aangetroffen. In de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van kleine zonnedauw (tabel 2) en drijvend waterweegbree (tabel 3) bekend. Het plangebied biedt geen geschikte standplaats voor deze en andere beschermde soorten vaatplanten vanwege het ontbreken van oppervlaktewater en het ontbreken van geschikt habitat. Daarnaast is binnen het plangebied sprake van intensief beheer. Negatieve effecten voor beschermde soorten vaatplanten worden op voorhand uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Diverse algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren van tabel 1 (veldmuis, huisspitsmuis, etc.) kunnen van het plangebied gebruik maken.

Het voorkomen van eekhoorn (tabel 2) en das (tabel 3) is uit de directe omgeving bekend. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen en/of sporen van eekhoorn en das aangetroffen. Het voorkomen van zowel eekhoorn als das wordt binnen het plangebied op voorhand uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt habitat en/of foerageergebied en de geïsoleerde ligging in het stedelijk gebied. Negatieve effecten op eekhoorn, das en overige strenger beschermde grondgebonden zoogdieren zijn op redelijkerwijze uitgesloten.

Effectenbeoordeling

Voor de genoemde soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Vleermuizen

Uit het plangebied en/of omgeving zijn waarnemingen bekend van gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootovleermuis (tabel 3). Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen binnen het plangebied. Potentiële verblijfplaatsen in de vorm van spleten of hopen in bomen zijn niet aangetroffen. Binnen het plangebied is er geen bebouwing aanwezig. Negatieve effecten op rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn op voorhand uitgesloten. De bomen kunnen dienen als vliegroute en/of foerageergebied van vleermuizen.

Effectenbeoordeling

De groep en rij bomen blijven behouden. Er verdwijnen dan ook geen mogelijke vliegroutes. Echter is het mogelijk dat er enkele vrijstaande bomen worden gekapt. Voor zover de te verwijderen vrijstaande bomen geen onderdeel uitmaken van doorlopende, lijnvormige (groen)elementen zijn negatieve effecten op foerageergebieden en vliegroutes voor vleermuizen uitgesloten.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en nabij het plangebied enkele vogelsoorten waargenomen waaronder merel, kauw, spreeuw en vink. Binnen het plangebied bieden de bomen en de beplanting binnen de groenstrook geschikte nestlocaties voor broedvogels. De rest van het deelgebied biedt echter geen geschikte locatie voor broedvogels om tot broeden te komen voor zover het opgaande beplanting betreft. Er zijn tijdens het veldbezoek geen nesten aangetroffen van broedvogels. De groep en rij bomen worden gebruikt als slaapplek voor een groot aantal spreeuwen en kauwen.

Waarnemingen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (waarvan ook het leefgebied/de functionele leefomgeving beschermd is) zoals huismus en gierzwaluw zijn bekend in en nabij het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn er verschillende huismussen gesignaleerd bij de woningen aan de Imkerstraat. Mogelijk maakt onder andere het gebied rond de Imkerstraat onderdeel uit van het foerageergebied van huismus en enkele andere vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten die in de (wijdere) omgeving tot broeden kunnen komen.

Nestlocaties van overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten, zoals takkennesten in de houtwallen waar roofvogels, ransuil en roek tot broeden kunnen komen zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen.

Effectenbeoordeling

In de toekomstige situatie blijven de groep bomen aan de zuidoostzijde en het rijtje bomen in het midden van het plangebied behouden. Mogelijk worden enkele vrijstaande bomen gekapt en wordt de groenstrook verwijderd. Door werkzaamheden in de directe omgeving van de bomen en de groenstrook kan verstoring van broedende vogels plaatsvinden. Door werkzaamheden hier buiten de broedperiode (als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden) uit te voeren dan wel te starten, wordt de kans op negatieve effecten geminimaliseerd. Indien op een locatie geen bewoonde nesten, broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Door voor aanvang van werkzaamheden te inspecteren op aanwezige bewoonde nesten, legsels of nestjongen en, indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen, wordt de kans op negatieve effecten voor vogels uitgesloten.

Met de planontwikkeling gaat er geen essentieel foerageergebied verloren omdat het plangebied hoofdzakelijk bestaat uit een intensief beheerd grasveld. Er is bovendien in de directe omgeving van de waarneming van huismus, die zich tegenover het plangebied bevindt, voldoende (alternatief) foerageergebied voor handen. Negatieve effecten voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals de huismus, zijn uitgesloten.

Vissen, amfibieën en reptielen

Uit het plangebied en/of omgeving (0-1 km) zijn waarnemingen bekend van alpenwatersalamander (tabel 2), heikikker en rugstreeppad (tabel 3). Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van vissen en van voortplantingsplaatsen van amfibieën wordt op voorhand uitgesloten. Gezien het ontbreken van geschikte overwinteringsplaatsen en landhabitat en de geïsoleerde ligging van het plangebied ten opzichte van geschikte voortplantingswateren is het voorkomen van strenger beschermde soorten amfibieën op voorhand uit te sluiten.

Binnen het plangebied is hooguit een zwervend exemplaar van een algemene soort te verwachten zoals bruine kikker of gewone pad (tabel 1 soorten).

Effectenbeoordeling

Voor soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde ongewervelde diersoorten. Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor beschermde ongewervelde diersoorten vanwege het ontbreken van geschikte waardplanten. Negatieve effecten voor beschermde ongewervelde soorten zijn daarmee op voorhand uitgesloten.

Conclusie en aanbevelingen

- Diverse algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren van tabel 1 (veldmuis, huisspitsmuis, etc.) kunnen van het plangebied gebruik maken. Voor de genoemde soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor geldt echter wel de algemene zorgplicht.
- Uit het plangebied en/of omgeving zijn waarnemingen bekend van verschillende soorten vleermuizen (tabel 3). De groep en rij bomen blijven behouden, er verdwijnen dan ook geen vliegroutes. Indien de te verwijderen vrijstaande bomen geen onderdeel uitmaken van doorlopende, lijnvormige (groen)elementen die kunnen dienen als vliegroute, zijn negatieve effecten op foerageergebieden en vliegroutes voor vleermuizen uitgesloten. Negatieve effecten op vleermuizen zijn hiermee uitgesloten.
- Binnen het plangebied zijn enkele broedende vogels te verwachten in de aanwezige bomen en in de groenstrook. Er zijn geen nesten aangetroffen in de aanwezige bomen of tuinbeplanting. De bomen worden gebruikt als slaapplek door spreeuwen en kauwen. Door werkzaamheden in de directe omgeving van de bomen en groenstrook kan wel verstoring van broedende vogels plaatsvinden. Door werkzaamheden buiten de broedperiode (als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden) uit te voeren dan wel te starten, wordt de kans op negatieve effecten geminimaliseerd. Indien op een locatie geen bewoonde nesten, broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Door voor aanvang van werkzaamheden te inspecteren op aanwezige bewoonde nesten, legsels of nestjongen en, indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen, wordt de kans op negatieve effecten voor vogels sterk verminderd.
- Tijdens het veldbezoek zijn er huismussen aangetroffen tegenover het plangebied, aan de Imkerstraat. Het plangebied kan onderdeel uitmaken van het foerageergebied van huismus en overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Met de planontwikkeling gaat er geen essentieel foerageergebied verloren omdat het plangebied hoofdzakelijk bestaat uit intensief beheerd grasveld. Daarnaast is er in de directe omgeving van de nestlocatie voldoende (alternatief) foerageergebied voor huismus voor handen. Negatieve effecten voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn uitgesloten.

- Binnen het plangebied kan een zwervend exemplaar van een algemene amfibiesoort (tabel 1) niet worden uitgesloten. Voor soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt hiervoor de algemene zorgplicht.
- Binnen het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, vissen, reptielen, amfibieën en overige ongewervelden (zoals bijv. zeldzame dagvlinders en libellen) te verwachten. Negatieve effecten voor deze soortgroepen zijn op voorhand uitgesloten met inachtneming van de zorgplicht.
- In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Voor grondgebonden zoogdieren en amfibieën zijn er geen specifieke maatregelen nodig.